

Dwangsom Stappenplan:

In deze bijlage worden de stappen beschreven die kunnen leiden tot het toepassen van de dwangsom als bestuursrechtelijk handhavingsmiddel.

Stap 1

Het constateren van een overtreding, danwel (evt. ook) een klaarblijkelijke dreiging van een (hernieuwde) overtreding. De constatering van een overtreding wordt gemeld bij, of geconstateerd door de betreffende handhavers van het bestuur.

NB De constatering(en) moet(en), met het oog op de bewijsvoering, worden neergelegd in één of meer inspectierapporten of processen verbalen (pv's).

Stap 2

Een onderzoek naar de bevoegdheid van het bestuur om op te treden.

Stap 3

Bestuur bevoegd, dan de overtreder aanschrijven en sommeren de overtreding binnen een nader te bepalen termijn te beëindigen of te voorkomen dat de overtreding zich zal herhalen. Daarbij aangeven waar handhaving uit kan bestaan (bijvoorbeeld oplegging van een last onder dwangsom).

NB In spoedeisende gevallen kan deze stap worden overgeslagen.

Stap 4

Beoordeling of een dwangsom bij de geconstateerde overtreding het meest geëigend is.

Strafrechtelijke middelen kunnen naast de bestuurlijke instrumenten worden ingezet; civielrechtelijke middelen in principe niet. Naast de dwangsom kan evenmin een ander bestuurlijk handhavingsinstrument worden ingezet.

NB In eerste instantie zal moeten worden nagegaan of er een dwangsom kan worden opgelegd, dan wel dat direct (ander) optreden van de overheid geboden is. Verzet het belang van het milieu zich niet tegen het opleggen van een dwangsom, dan moet worden beoordeeld of snel handelen geboden is. De termijn om te komen tot het geven van de dwangsombeschikking moet in dat geval kort zijn. Soms zo kort, dat andere instrumenten wellicht geschikter zijn om een einde te maken aan de overtreding, zoals de voorlopige maatregel op grond van de artikelen 28 en 29 Wet economische delicten (Wed.).

Stap 5

Het horen van de overtreder, overeenkomstig artikel 4:8 eerste lid Algemene wet bestuursrecht (Awb), al dan niet aan de hand van een concept dwangsombeschikking. De overtreder heeft de keus of hij mondeling of schriftelijk zijn zienswijze wil geven.

NB In voorkomende gevallen kan worden overwogen het horen te laten plaatsvinden in het kader van stap 3, zodat eventuele informatie bij de beoordeling van de vraag welk handhavingsinstrument voor de betreffende situatie het meest geëigend is kan worden meegenomen.

Deze combinatie heeft als voordeel dat de aanschrijving kan worden gecombineerd met de uitnodiging voor het horen. Na het horen mag echter niet te veel tijd verstrijken voor een handavingsbesluit wordt genomen, omdat tijdsverloop het risico met zich meebrengt van veranderde feiten en omstandigheden.

Stap 6

Uitwerken van de dwangsombeschikking.

Stap 7

Versturen (aangetekend) van de dwangsombeschikking. Het versturen wordt voorafgegaan door en gaat gepaard met administratieve handelingen als controleren gegevens adressant bij bevolkingsregister of Kamer van Koophandel en Fabrieken, paraferen, registreren en archiveren.

NB De eisen die aan de dossiervorming moeten worden gesteld, zijn mede afgeleid van de eisen die een zaak in beroep stelt.

Stap 8

Als de overtreder na het maken van bezwaar of het instellen van beroep tegen de dwangsombeschikking en, voorafgaand aan de afwikkeling daarvan, de zaak herstelt, kan het besluit eventueel worden ingetrokken. Vooraf zal moeten worden beschikt over een rapportage op grond van een inspectie, waaruit blijkt dat daadwerkelijk hersteld is.

Stap 9

Tegen het opleggen van een dwangsombeschikking kan de overtreder bezwaar maken en vervolgens beroep instellen. Ook kan een voorlopige voorziening worden gevraagd. Doet zich dat voor, dan bestaat stap 9 uit de behandeling van deze procedures.

Stap 10

In werking treden van de beschikking. Zodra de overtreding na het van kracht worden van de dwangsombeschikking en het verstrijken van een eventueel verleende begunstigingstermijn voortduurt of zich opnieuw voordoet, wordt de dwangsom van rechtswege verbeurd. Vanaf dat moment zal door middel van inspecties, eventueel door (deskundige) derden, (bijvoorbeeld politie) moeten worden geconstateerd of de overtreding nog voortduurt en dus de dwangsommen worden verbeurd. Van die inspecties moeten rapporten worden opgemaakt met het oog op de bewijsvoering. Als uit de inspecties blijkt dat niet aan de voorwaarden is voldaan, volgt stap 11.

Stap 11

Als de overtreding niet is opgeheven na de in de beschikking gestelde begunstigingstermijn, verbeurt de betrokkene de dwangsom. Verbeuren' houdt in dat het dwangsombedrag verschuldigd wordt aan het bevoegde gezag. **De schuld ontstaat van rechtswege.**

Het bevoegde gezag laat eerst per brief aan de betrokkene weten, dat na het van kracht worden van de dwangsombeschikking (één of meer van) de daarin vermelde overtreding(en) is (zijn) geconstateerd. Daarbij wordt het tot die datum verbeurde bedrag vermeld. Tevens wordt aangegeven dat binnen 6 weken na het moment van de geconstateerde overtreding dat bedrag op een bepaalde wijze moet worden voldaan (art. 5.33 Awb).

Na afloop van de hiervoor genoemde betalingstermijn en alvorens aan te manen tot betaling van de verbeurde dwangsom beslist het bevoegde gezag vervolgens bij beschikking omtrent die invordering (art. 5.37 lid 1 Awb). Als een belanghebbende daarom verzoekt geeft het bevoegd gezag binnen 4 weken die beschikking. (art 5.37 lid 2 en 3)

In de beschikking wordt gemotiveerd vastgesteld dat de last onder dwangsom is overtreden en dat daardoor een bepaalde geldschuld is ontstaan. Ook wordt vermeld dat tot invordering zal worden overgegaan omdat het bedrag niet binnen de gestelde termijn is voldaan en er geen bijzondere omstandigheden zijn om van invordering af te zien.

Wanneer niet of niet tijdig is betaald stuurt het bevoegd gezag een 2e aanmaning. Als na de aanmaning nog niet wordt betaald, kan het verschuldigde bedrag bij dwangbevel worden ingevorderd. Dat dwangbevel is de officiële kennisgeving waarin de verplichting tot betaling van de dwangsom is vastgelegd. Dat dwangbevel wordt bij deurwaardersexploot aan de debiteur betekend. Deze deurwaarder wikkelt verder de hele executie van het dwangbevel af.

Het dwangbevel moet worden bekendgemaakt door middel van de betekening van een exploot. Het exploot vermeldt dat tegen de tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan worden opgekomen overeenkomstig de artikelen 438 en 438a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (dagvaarding van het bevoegd gezag voor de burgerlijk rechter). Het executiegeschil schorst de tenuitvoerlegging. De lengte van de procedure kan zo flink oplopen en het bestuursorgaan dient tweemaal het bewijs te leveren dat sprake is van een overtreding, waardoor de controlelast vrij zwaar is.

Bijlage 6: Protocol Dwangsom stappenplan

De bevoegdheid tot invordering van een verbeurde dwangsom verjaart door verloop van een jaar na de dag waarop zij is verbeurd (art. 5:35 Awb).

NB Mocht blijken dat ook het innen van de dwangsom niet leidt tot herstel, dan moet worden beoordeeld of de inzet van de dwangsom wel aan de bedoelingen heeft beantwoord.

Stap 12

Zodra het maximumbedrag van de dwangsombeschikking is verbeurd en de overtredingen voortduren of gegronde vrees bestaat voor herhaling van de overtreding, kan er een hogere / passender dwangsom worden opgelegd of een ander handhavingsmiddel worden toegepast. Want ook als de dwangsom geheel verbeurd is, dient de overtreder nog steeds na te komen.

NB Voordat inzet van een ander handhavingsmiddel of oplegging van een hogere dwangsom mogelijk is, moet de oude dwangsombeschikking worden ingetrokken. Eenmaal verbeurde dwangsombedragen blijven verschuldigd.

Stap 13

De overtreder kan het bevoegd gezag verzoeken om intrekking van de dwangsombeschikking (artikel 18.11 Wm). Dit kan niet eerder dan nadat er één jaar is verstreken zonder overtredingen. Binnen 4 weken na de dag waarop dit verzoek is ontvangen, dient het bevoegd gezag een besluit te nemen. Gebeurt dit niet, dan is er sprake van een fictieve weigering.

NB Het is mogelijk dat het bestuursorgaan ambtshalve het dwangsombesluit intrekt, voordat de jaartermijn is verstreken. Zowel tegen de expliciete weigering als tegen de fictieve weigering op het verzoek om intrekking kan de overtreder bezwaar maken en (vervolgens) beroep instellen.

Stap 14

Evalueren van de bestuursrechtelijke handhavingsactie.

Deze actie is met name bedoeld om als bevoegd gezag en uitvoerenden te leren van de ingezette actie. Eventueel wordt het protocol bijgesteld en aangepast. Van de evaluatie wordt een verslag gemaakt.